

Közlemény a negyedéves GDP-adatok körüli félreértések tisztázásáról

Az elmúlt időszakban néhány olyan – a GDP negyedéves adataival foglalkozó – cikk jelent meg a sajtóban, amelyek az adattartalom, az alkalmazott számítási módszertan részbeni félreértésén alapulnak, ezért azok további értelmezését, magyarázatát igénylik. E közlemény célja a felvetett kérdések tisztázása.

A negyedéves GDP-adatok felülvizsgálati rendje

A statisztikai munka szerves része – mindenhol a világon –, hogy az újabb, frissebb adatforrások és adatjavítások eredményeként az adatok folyamatosan pontosabbá válnak. Ezért a szűkebb információs bázisra támaszkodó, és kevésbé részletes, de hamarabb rendelkezésre álló előzetes adatok eltérhetnek a bővebb információs bázisra épülő, egyben részletesebb revideált adatoktól. A statisztikai tevékenység átláthatósága érdekében a KSH – az európai normákhoz igazodva – kidolgozta a nemzeti számlák adatrevíziójának visszamenőleges módosításának, pontosításának rendjét (lásd: <http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz31.html>).

A felhasználók tájékozódását segítő 2012 elejétől a KSH a GDP-gyorstájékoztató első oldalán, jól látható módon közli a revízió tényét, például így: *„E gyorstájékoztató 2011 I–IV. negyedévre vonatkozóan felülvizsgált adatokat tartalmaz.”*

A negyedéves GDP-gyorstájékoztatók jellegüknél fogva a legutolsó negyedévre koncentrálnak, ezért a gyorsjelentés nem tartalmaz hosszú idősoros részletes táblákat. A hosszú idősoros részletes táblák a gyorstájékoztatók végén található hivatkozásra (http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_qpt001i.html) kattintva a KSH honlapján közvetlenül is elérhetők.

Minden gyorstájékoztató közli az ún. „nyers”, illetve a szezonálisan kiigazított negyedéves adatokat. A KSH az Eurostat által előírt szezonális kiigazítási módszertant és gyakorlatot alkalmazza. A sztenderd szezonális kiigazítási módszertanok sajátossága, hogy amikor az idősor kiegészül egy újabb negyedév adatával, a szezonálisan kiigazított idősor adatai visszamenőleg is módosulnak.

A „nyers” és kiigazított negyedéves GDP-volumenindexek tartalma, használata

- **Nyers volumenindex (előző év azonos negyedéve = 100):** az árváltozás hatásának kiszűrésével mutatja a gazdaság teljesítményének tényleges alakulását az előző év azonos időszakához viszonyítva.
- **Naptárhatással kiigazított volumenindex (előző év azonos negyedéve = 100):** a negyedévek között mind a munkanapok, mind az ünnepnapok számában, mind az esetleges szökőnap tekintetében különbség lehet. A szökőnap, a munkanapok száma, illetve az hogy a mozgó ünnepnapok (pl. húsvét) melyik negyedévre esnek, évről évre eltérhet. Ezen hatások kiszűrésével megállapíthatjuk, hogy mekkora a naptári hatások nélküli „tisztá” gazdasági növekedés.

- **Szezonálisan és naptárhatással kiigazított index (előző negyedév=100):** a szezonális és naptárhatással való kiigazítás azért szükséges, hogy az egymást követő negyedévek is összehasonlíthatóak legyenek.
- **Szezonális és naptárhatással kiigazított index (előző év azonos negyedéve= 100):** az Eurostat által preferált index, nemzetközi összehasonlítások esetében jobban alkalmazható a nyers adatnál, mivel a szezonális és naptárhatás tagországonként eltérő.

A nyers mutatót a szezonális lényegében nem torzítja, jelentős naptárhatás is csak szökőévben lép fel.

Az Eurostat maga nem végez önálló számítást a tagállamok adataira vonatkozóan. *A KSH számítja, publikálja és adja át az Eurostatnak mind a négy típusú, sztenderd európai módszertan alapján számított volumenindexet.*

A KSH a gyorstájékoztatóiban az elmúlt 16 évben következetesen a „nyers” adatot tekintette fő mutatónak, mivel ezeknek az adatoknak a részletezettsége a legmélyebb. A KSH honlapján elérhető táblázatokban azonban mind a négy mutató megtalálható. (http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_qpt001i.html)

Az Eurostat a gyorstájékoztatóiban szintén közöl „nyers” és kiigazított adatokat, de a szezonálisan és naptárhatással kiigazított adatokat tekinti elsődlegesnek, mivel elsősorban a tagországok adatainak összesítése és összehasonlítása a feladata.

2012. június 13.